

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Obdo/35/2024
Identifikačné číslo spisu:	4309202092
Dátum vydania rozhodnutia:	01.10.2024
Meno a priezvisko:	Mgr. Soňa Pekarčíková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:4309202092.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Sone Pekarčíkovej a členiek senátu JUDr. Beaty Miničovej a JUDr. Jaroslavy Fúrovej v spore žalobcu: Ing. Slavomír Eliáš, podnikajúci pod obchodným menom: Ing. Slavomír Eliáš VELES, Nám. A. Hlinku 438/38, 953 01 Zlaté Moravce, IČO: 14 109 646, zastúpený JUDr. Marekom Ďuranom, advokátom, Štefánikova 34, 949 01 Nitra, IČO: 30 788 285, proti žalovanému: Y. S., narodený XX. C. XXXX, bytom S. XX, H., zastúpený Mgr. Pavlom Šeptákom, advokátom, Župná 13, 953 01 Zlaté Moravce, IČO: 37 324 101, o zaplatenie 94 600 eur s príslušenstvom, v konaní o dovolaní žalobcu proti dopĺňaciemu rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 26Cob/51/2018-883 zo dňa 19. januára 2023, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a.

II. Žalovanému n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 26Cob/51/2018-857 zo dňa 24. novembra 2022, zmenil rozsudok Okresného súdu Nitra č. k. 23Cb/114/2009-637 zo dňa 19. februára 2016 tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 13 014 eur s 5% úrokmi z omeškania ročne od 6. marca 2009 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V zostávajúcej časti krajský súd žalobu zamietol. Odvolací súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania napadnutým dopĺňacím rozsudkom č. k. 26Cob/51/2018-883 zo dňa 19. januára 2023 tak, že priznal žalovanému voči žalobcovi nárok na náhradu trov prvoinštančného, ako aj odvolacieho konania v rozsahu 72,48% a ďalej priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%.

2. Žalobca sa žalobou zo dňa 6. marca 2009 domáhal vydania rozsudku, ktorým by súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 94 600 eur s 5% úrokom z omeškania ročne od 6. marca 2009 do zaplatenia a uložil povinnosť nahradiť trovy konania. Žalobca podanie žaloby odôvodnil tým, že je vlastníkom železničnej závodnej vlečky v celkovej dĺžke XXX metrov postavenej v katastrálnom území B. H. na parcele č. XXXXX/XX vo vlastníctve žalobcu a na parcele č.

XXXXX/XX, parcele č. XXXXX/XX, parcele č. XXXXX/XX vo vlastníctve žalovaného. Dňa 9. marca 2007 a v nasledujúcich dňoch žalovaný bez vedomia žalobcu začal odstraňovať zo svojich pozemkov časť žalobcovej závodnej železničnej vlečky. V konaní pokračoval napriek tomu, že žalobca ihneď po zistení tejto skutočnosti podal trestné oznámenie na neznámeho páchatela pre poškodzovanie cudzej veci.

3. Dňa 29. októbra 2007 žalobca vyzval žalovaného na odstránenie následkov protiprávneho konania. Žalovaný považoval výzvu za bezdôvodnú a listom zo dňa 20. novembra 2007 oznámil žalobcovi, že si nie je vedomý žiadneho protiprávneho konania, nakoľko žalobca nepreukázal vlastníctvo k stavbe. Žalovaný uviedol, že svoje nehnuteľnosti nadobudol bez dlhov, vecných bremien a iných právnych povinností voči tretím osobám. Na odstránenej časti závodnej vlečky stojí v súčasnosti budova vo vlastníctve žalovaného. Odstránením časti vlečky sa celá závodná vlečka stala neupotrebitelnou a užívania neschopnou. Poškodenie veci nie je možné napraviť obnovením pôvodného stavu. Týmto konaním spôsobil žalovaný žalobcovi škodu vo výške 94 600 eur, ktorá bola vyčíslená znaleckým posudkom Ing. Juraja Drahoša (ďalej len „znalecký posudok č. 18/2009“).

4. Okresný súd Nitra (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 23Cb/114/2009-445 zo dňa 26. októbra 2011 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2 430 eur s príslušenstvom. V zostávajúcej časti žalobu zamietol s tým, že rozhodnutie o trovách konania odložil na čas po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku vo veci samej. Okresný súd svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na závery znaleckého posudku znaleckej organizácie Ernst & Young Financial Advisory, s.r.o., z odboru ekonomika a riadenie podnikov, odvetvie oceňovanie a hodnotenie podnikov č. 5/2011, podľa ktorého šrotovná cena likvidovaných k dátumu vypracovania znaleckého posudku predstavovala 2 430 eur.

5. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 26Cob/40/2012-474 zo dňa 26. apríla 2012 zrušil rozsudok Okresného súdu Nitra č. k. 23Cb/114/2009-445 zo dňa 26. októbra 2011 a vrátil mu vec na ďalšie konanie. O trovách konania odvolací súd nerozhodol s tým, že v novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách odvolacieho konania.

6. Po doplnení dokazovania, zabezpečení kompletnej dokumentácie k privatizačnému projektu Pálená krytina š.p. Zlaté Moravce z Fondu národného majetku Slovenskej republiky, súd prvej inštancie vyhlásil medzitýmny rozsudok č. k. 23Cb/114/2009-526 zo dňa 23. júla 2013, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 13. augusta 2013. V rozsudku súd určil, že žalobca je vlastníkom železničnej vlečky v celkovej dĺžke 450 metrov nachádzajúcej sa na parcelách č. XXXXX/XX, č. XXXXX/XX, č. XXXXX/XX, č. XXXXX/XX, katastrálne územie B. H..

7. Okresný súd následne rozsudkom č. k. 23Cb/114/2009-637 zo dňa 19. februára 2016 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 94 600 eur s 5% úrokmi z omeškania ročne od 6. marca do zaplatenia s tým, že o trovách konania a trovách štátu rozhodne do 30-tich dní po právoplatnosti rozsudku.

8. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca je aktívne vecne legitimovaný a protiprávnym konaním žalovaného mu bola spôsobená škoda. Bol preto názoru, že žaloba bola podaná dôvodne a pri určení výšky škody vychádzal zo znaleckého posudku č. 18/2009 Ing. Juraja Drahoša pripojeného k žalobe. O trovách konania a trovách štátu rozhodol s poukazom na § 153 ods. 1, ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom ku dňu vydania rozsudku (ďalej len „OSP“).

9. Na odvolanie žalovaného, Krajský súd v Nitre rozsudkom č. k. 26Cob/40/2016-670 zo dňa 18. augusta 2016, rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 13 014 eur s 5% úrokmi z omeškania ročne od 6. marca 2009 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V zostávajúcej časti krajský súd žalobu zamietol.

10. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol, že sa cíti byť viazaný skutkovým

stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), a teda aj podľa názoru odvolacieho súdu v konaní bolo preukázané, že žalobca má aktívnu vecnú legitímáciu a je nositeľom vlastníckeho práva, a teda sa môže domáhať jeho ochrany na súde. Odvolací súd však vzal za základ pre rozhodnutie o výške náhrady škody sumu 13 014 eur stanovenú v znaleckom posudku č. 13/2015 znalca Doc. Ing. Michalom Holíkom, PhD. a rozsudok súdu prvej inštancie zmenil v súlade s § 388 CSP tak, že priznal žalobcovi nárok na náhradu škody vo výške 13 014 eur. K trovám konania krajský súd uviedol, že keďže súd prvej inštancie o nich nerozhodol, rozhodne následne aj o trovách odvolacieho konania.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) v dovolacom konaní o dovolaní žalobcu rozhodol uznesením, sp. zn. 2Obdo/33/2017 zo dňa 20. júna 2018 a rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení najvyšší súd uviedol, že z obsahu spisu je zrejmé, že odvolací súd hoci dospel k odlišnému skutkovému stavu ako súd prvej inštancie a od jeho skutkových záverov sa odklonil, nenariadil pojednávanie a nezopakoval dokazovanie v potrebnom rozsahu. Takouto procedúrou prejednávania, odvolací súd pred vydaním konečného rozhodnutia postupoval v rozpore s § 383, § 384 ods. 1, § 385 ods. 1 CSP, ako aj ustálenou judikatúrou. Na základe uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že v dôsledku procesného postupu odvolacieho súdu došlo k porušeniu práv žalobcu na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Zistená procesná vada konania zakladá prípustnosť dovolania a je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. K trovám konania dovolací súd uviedol, že keďže súd prvej inštancie o nich doposiaľ nerozhodol, rozhodne následne aj o trovách dovolacieho konania.

12. Po vrátení veci krajský súd v súlade s pokynmi dovolacieho súdu zopakoval dokazovanie na pojednávaniach dňa 6. augusta 2020, 17. septembra 2020, 24. novembra 2022 a rozhodol vo veci samej rozsudkom č. k. 26/Cob/51/2018-857, a o náhrade trov konania dovolateľom napadnutým doplniacim rozsudkom č. k. 26Cob/51/2018-883. Odvolací súd konštatoval, že o trovách prvostupňového a odvolacieho konania rozhodol v súlade so zásadou úspešnosti v spore, keďže žalobca si v konaní uplatňoval sumu istiny vo výške 94 600 eur (100%) a úspešný bol vo výške istiny 13 014 eur (13,7568710359408%); žalovaný bol úspešný v rozsahu 86,2431289640592%. Rozdiel úspechu a neúspechu predstavuje priznaný rozsah nároku na náhradu trov konania, a to 72,4862579281184% (86,2431289640592% - 13,7568710359408%).

13. Odvolací súd poukázal na to, že v prípade tohto sporu nešlo o obdobnú situáciu, ktorú by bolo možné stotožniť so závermi komentovaného prípadu (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1024 - 1035) alebo o situáciu, na ktorú nálezom reagoval Ústavný súd Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 475/2018 zo dňa 4. februára 2021. Podľa odvolacieho súdu žalobca presne pri začatí konania (v žalobe) vymedzil predmet sporu a jeho hodnotu, pričom sám so žalobou predložil aj znalecký posudok, z ktorého vychádzal. Nie je možné pritom opomenúť, že tento znalecký posudok bol pre rozhodnutie sporu nepoužiteľný z dôvodov, ktoré už súd uviedol v odôvodnení rozsudku č. k. 26Cob/51/2018-857. Ďalšie znalecké posudky, ktoré boli neskôr v konaní vyhotovené okrem iného reagovali na zmenu dôkaznej situácie, z ktorej mimochodom vyplynulo, že predmet sporu nebol v takom rozsahu ako ho vymedzil žalobca v žalobe. Odvolací súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia z dôvodu, že žalobca zodpovedal za to ako, v akom rozsahu, a v akej hodnote vymedzil predmet konania.

14. Proti doplniacemu rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, prípustnosť, ktorého odvodzuje od § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP teda, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, resp. je dovolacím súdom riešená rozdielne.

15. Dovolateľ ohľadne rozsahu podaného dovolania uviedol, že dovolanie voči doplniacemu rozsudku

podáva výhradne v tej časti, v ktorej mu odvolací súd uplatňovaný nárok na náhradu trov konania nepriznal. Odvolací súd podľa dovolateľa nepochopiteľne rozhodol v rozpore s judikátúrou, ktorú sám citoval, a relevantnú judikatúru ignoroval. V tomto prípade ide podľa neho o zjavné porušenie práva na spravodlivý proces.

16. Podľa dovolateľa odvolací súd rozhodol o trovách konania bez nariadenia pojednávania a bez toho, aby ho na zmenu upozornil. Týmto prekvapivým rozhodnutím znemožnil dovolateľovi vyjadriť sa k zmene výroku o trovách konania. Odvolací súd navyše rozhodol nesprávne. Z konania jasne vyplýva, že nárok na náhradu škody bol preukázaný a výška škody musela byť určená znaleckým posudkom. Zodpovednosť žalovaného za škodu bola stanovená na 100%. Žalovaný od počiatku namietal, že nie je za škodu zodpovedný vôbec. Išlo o najpodstatnejšiu časť dokazovania a odvolací súd rozhodoval práve o odvolaní žalovaného (nie žalobcu), ktorý stále namietal, že za škodu nie je vôbec zodpovedný.

17. Odvolaniu žalovaného ohľadom zodpovednosti za škodu vyhovieť nebolo - iba sa znížila výška škody určená znalcom. Jedná sa presne o prípad, ktorý odvolací súd v doplnacom rozsudku cituje t.j., že žalobca výšku škody umelo nenadhadnotil, ale vychádzal z objektívnych veličín nameraných znalcom, pričom základ nároku bol daný a opakovane súdmi ustálený. Dovolateľ nedokáže pochopiť, prečo odvolací súd v rámci odôvodnenia doplnacieho rozsudku najprv odcitoval komentár k CSP, v zmysle ktorého mal žalobcovi priznať nárok na náhradu konania vo výške 100% počítaný z priznanej sumy a napriek tomu rozhodol tak, že nárok na náhradu trov konania priznal žalovanému vo výške 72,48%. Podľa doplnacieho rozsudku hrozí, že žalobca len na trovách konania zaplatí žalovanému viac, než koľko zaplatí žalovaný za škodu, ktorú mu úmyselne spôsobil. Jedná sa o nespravodlivé a prekvapivé rozhodnutie, ktoré je v rozpore s čl. 2 CSP.

18. Odvolací súd zároveň nezohľadnil, že v prvom odvolacom konaní vedenom na základe odvolania žalobcu pod sp. zn. 26Cob/40/2012 bol žalobca úspešný. Nie je preto daný dôvod na to, aby bol žalovanému v tejto časti priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

19. Dovolateľ vzhľadom na uvedené navrhol, aby dovolací súd v súlade s § 449 ods. 3 CSP zmenil doplnací rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 26Cob/51/2018-883 zo dňa 19. januára 2023 vo výroku III. a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100%. Alternatívne dovolateľ navrhol, aby dovolací súd v súlade s § 449 ods. 1 CSP zrušil doplnací rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 26Cob/51/2018-883 zo dňa 19. januára 2023 v rozsahu výroku III. a v súlade s § 450 CSP vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolateľ si uplatňuje nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

20. K podanému dovolaniu sa na výzvu súdu vyjadril žalovaný, ktorý uviedol, že vo veci náhrady trov konania krajský súd rozhodol plne v súlade s § 255 a § 296 CSP. Žalovaný skonštatoval, že podľa neho nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania a predkladané závery dovolateľa sú arbitrárne a nemajú oporu v riadne zistenom skutkovom stave súdmi v konaní, ale ani v reálnom práve, a preto navrhol aby dovolací súd podľa § 447 CSP dovolanie odmietol, resp., aby podľa § 448 dovolanie zamietol ako nedôvodné.

21. K vyjadreniu žalovaného sa na výzvu súdu prvej inštancie vyjadril dovolateľ, podľa ktorého žalovaný takmer vôbec nereagoval na podané dovolanie a iba opakoval svoje predchádzajúce tvrdenia. Podľa dovolateľa žalovaný predovšetkým nereagoval na vnútorné logické rozpory napadnutých rozhodnutí a rozpor s judikátúrou, na ktorú počas celého konania dovolateľ poukazuje. Žalovaný obdobne ako odvolací súd ignoruje judikatúru a dôkazy. Dovolateľ v závere vyjadrenia navrhol, aby dovolací súd rozhodol v súlade s podaným dovolaním.

22. K vyjadreniu dovolateľa sa na výzvu súdu vyjadril žalovaný, ktorý na svojich tvrdeniach zotrval a navrhol, aby dovolací súd rozhodol v súlade s jeho predchádzajúcim vyjadrením k dovolaniu.

23. Najvyšší súd, ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v

neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, zastúpená v dovolacom konaní v súlade so zákonom (§ 429 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) skúmal najskôr to, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je prípustné ním napadnúť.

24. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (k tomu vid' napr. III. ÚS 474/2017). V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v § 421 ods. 1 CSP (I. ÚS 438/2017).

25. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolať sa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 2 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolať sa vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

26. Vzhľadom na nejednoznačnosť podaného dovolania a absentujúce podradenie argumentácie dovolať sa v rozsahu napadnutého výroku o náhrade trov konania pod konkrétny dovolací dôvod, najvyšší súd v prvom rade uvádza, že je zrejmé, že prípustnosť dovolania žalobcu nemožno odvodiť od § 421 CSP. Voči výroku o náhrade trov konania, ktorý sa podľa ustálenej judikatúry považuje za samostatné uznesenie, nemožno dovolanie odôvodniť nesprávnym právnym posúdením veci s poukazom na vylúčenie takéhoto dovolacieho prieskumu podľa § 421 ods. 2 CSP v spojení s § 357 písm. m) CSP. S prihliadnutím na uvedené dovolací súd preto ďalej pristúpil len ku skúmaniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

27. Základnou podmienkou prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP je podanie dovolania voči rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konania končí. Ak táto základná podmienka nie je splnená, dovolací súd už ďalej neposudzuje prípustnosť dovolania z hľadiska dovolať sa namietanej vady zmätočnosti. Najvyšší súd sa preto v tejto časti najprv zaoberal, či napadnutý výrok odvolacieho súdu v doplniacom rozsudku má povahu rozhodnutia vo veci samej alebo rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

28. Dovolať sa napadol výrok odvolacieho súdu, ktorý má povahu samostatného uznesenia, a ktorým dovolací súd rozhodol s konečnou platnosťou o náhrade trov konania. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia sp. zn. IVObo/2/2021 zo dňa 29. septembra 2021, podľa ktorého „Rozhodnutím, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí pre účely posudzovania väd zmätočnosti v zmysle ust. § 420 CSP, je aj rozhodnutie, ktorým dovolací súd rozhodol o odvolaní proti výroku o náhrade trov konania" a na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 387/2019 zo dňa 2. apríla 2020, podľa ktorého „Podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie, a ktoré sú tak v danej nimi riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvostupňový súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí". V súlade s vyššie citovanou judikatúrou je výrok odvolacieho súdu o náhrade trov konania preskúmateľný v dovolacom konaní pred dovolacím súdom z dôvodu tzv. väd zmätočnosti, nakoľko ide o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

29. Pod pojmom nesprávny procesný postup, ktorý odôvodňuje prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, je potrebné rozumieť faktickú činnosť alebo nečinnosť súdu, procedúru prejednávania veci,

ktorá znemožnila strane sporu plnohodnotnú realizáciu jej procesných oprávnení, mariacu možnosť jej aktívnej účasti na konaní, ale aj absenciu odôvodnenia súdneho rozhodnutia, jeho nedostatočnosť, nezrozumiteľnosť, nepresvedčivosť, či svojvoľnosť, nezabezpečujúcu všetky atribúty a garancie spravodlivej súdnej ochrany.

30. Podstatou práva na spravodlivý proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky, poskytované právnym poriadkom, pričom integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

31. Vyššie citované ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Teda, intenzita zásahu do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu musí dosahovať mieru, resp. intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V príslušnom procesnom kódexe koncipovaná prípustnosť dovolania sleduje trend nastolený judikátúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej má tento mimoriadny opravný prostriedok slúžiť na nápravu najzávažnejších procesných pochybení, t.j. zmätočných rozhodnutí, ako aj na riešenie otázok zásadného právneho významu a zjednocovanie judikatúry všeobecných súdov, ako prvkov naplnenia princípu právnej istoty (III. ÚS 73/2018, IV. ÚS 528/2020, I. ÚS 204/2023).

32. Vzhľadom na podané dovolanie sa javí, že úmyslom dovolateľa odkazujúc na dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP je poukázať na nelogickosť, rozpornosť a prekvapivosť doplnacieho rozsudku, ku ktorému údajne malo byť dovolateľovi odpreté sa vyjadriť.

33. Najvyšší súd v nadväznosti na dovolateľom vymedzené námietky poznamenáva, že právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je skutočne jedným z aspektov práva na spravodlivý proces a práva na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (sp. zn. II. ÚS 383/06). S poukazom na nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 120/2020, IV. ÚS 557/2020, ako aj v zmysle judikatúry ESLP dovolací súd uvádza, že „kvalitu odôvodnenia súdneho rozhodnutia je potrebné považovať za jeden zo základných aspektov práva na spravodlivý proces, podobne ako právo na rovnosť zbraní alebo zásadu kontradiktórnosti konania. Podstatou odôvodnenia súdneho rozhodnutia je vysvetlenie, objasnenie a „obhájenie“ toho, ako súd procesne postupoval (vrátane toho, ako rozhodol) a ako také nemôže byť od doterajšieho procesného postupu oddelené“.

34. Najvyšší súd preskúmal napadnutý doplnací rozsudok a konštatuje, že jeho odôvodnenie je dostatočne kvalitné, nejaví sa ani ako nelogické, alebo arbitrárne. Odvolací súd v doplnacom rozsudku riadne vysvetlil, že právne závery obsiahnuté v citovanom komentári k § 255 CSP, ani právne závery obsiahnuté v citovanom rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky nie je možné aplikovať na každý prípad vzhľadom na to, že ako Ústavný súd Slovenskej republiky, tak aj autori komentáru k CSP sa venovali konaniam, predmetom ktorých bola ochrana osobností. Odvolací súd vysvetlil, že síce v predmetnom konaní sa takisto hodnota sporu určovala znaleckým posudkom, avšak v tomto prípade žalobca presne v žalobe vymedzil predmet aj hodnotu sporu zo znaleckého posudku, ktorý bol pre konanie nepoužiteľný z dôvodov uvedených v rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 26Cob/51/2018-857 (nepreukázaná príčinná súvislosť medzi konaním žalovaného a škodou na železničnej vlečke v celej jej dĺžke - pozn. dovolacieho súdu). Z argumentov v doplnacom rozsudku podľa najvyššieho súdu zrozumiteľne vyplýva, že podľa dovolacieho súdu zodpovednosť za chybné vymedzenie predmetu konania nezodpovedajúce skutkovým zisteniam nesie dovolateľ.

35. Dovolací súd dodržiavajúc rozsah dovolacieho prieskumu na podklade napadnutej vady zmätočnosti

pripomína, že nie je jeho úlohou hodnotiť správnosť, alebo nesprávnosť skutkových zistení, alebo právneho posúdenia veci odvolacím súdom. V rozsahu zákonom stanoveného rozsahu dovolacieho prieskumu je jeho úlohou len vyhodnotiť, či dovolaním napadnuté rozhodnutie svojou nelogickosťou, alebo arbitrárnosťou nezasahuje do práva na spravodlivý proces dovolateľa. V tejto veci sa odvolací súd zaoberal námietkami žalobcu týkajúcimi sa rozhodnutia o trovách konania a dostatočne vysvetlil, prečo jeho argumentáciu nemožno na toto rozhodovanie o trovách použiť. To, či právne závery odvolacieho súdu uvedené k jednotlivým námietkam strán sporu sú správne alebo nie, je možné preskúmať len podľa § 421 CSP, avšak takýto dovolací prieskum uznesenia o trovách konania je v súlade s vyššie uvedeným vylúčený.

36. Podľa dovolacieho súdu neobstoí ani námietka dovolateľa týkajúca sa namietanej nemožnosti sa vyjadriť k rozhodnutiu o trovách konania. O prekvapivé rozhodnutie ide v zásade vtedy, keď súd založí svoje rozhodnutie na iných, zásadne odlišných právnych záveroch ako nižší súd, pričom zároveň neumožní strane konania vyjadriť sa k týmto odlišným právnym záverom a strana tak nemá možnosť k tomu argumentovať, alebo predkladať nové dôkazy.

37. O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol v nadväznosti na rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej (pozri rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 26Cob/51/2018-857) podľa pomeru úspechu vo veci. Rozhodnutie o náhrade trov konania vzhľadom na jeho zjavný súlad a nadväznosť na rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej by mohlo byť pre dovolateľa prekvapivé výlučne za predpokladu, že by bola konštatovaná aj prekvapivosť rozhodnutia odvolacieho súdu vo veci samej. Prípustnosťou dovolania podľa § 420 písm. f) CSP voči rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej sa dovolací súd na podklade dovolania dovolateľa zaoberal a dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c) CSP (pozri 2Obdo/38/2023).

38. Najvyšší súd pripomína, že dovolateľ mal možnosť sa vyjadriť k výroku o náhrade trov konania počas celého konania pred súdom prvej inštancie, ako aj pred odvolacím súdom. Pokiaľ dovolateľ neuvedol všetky skutočnosti rozhodujúce pre rozhodnutie súdu o náhrade trov konania v konaní pred súdom prvej inštancie alebo v konaní pred odvolacím súdom, najvyšší súd dáva do pozornosti, že proces dokazovania je vybudovaný výlučne na princípe prejednávacom, princípe kontradiktórnosti konania, ako aj koncentračnej zásade. Nesplnenie dôkaznej povinnosti prináša so sebou také rozhodnutie súdu, ktoré vychádza zo skutkového základu zisteného z tvrdení alebo dôkazov navrhnutých účastníkom (stranou) v opačnom procesnom postavení než je účastník (strana), ktorý nesplnil, alebo nedostatočne splnil svoju dôkaznú povinnosť (pozri III. ÚS 415/2022). Najvyšší súd v súlade s vyššie uvedeným zdôrazňuje, že úlohou súdov v sporovom konaní podľa CSP nie je nahrádzať aktivitu sporových strán.

39. Dovolateľ, ktorý bol v konaní navyše zastúpený advokátom, musel vedieť, že pokiaľ odvolací súd zmení rozhodnutie súdu prvej inštancie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie (§ 396 ods. 2 CSP). Úlohou strany sporu pri uplatňovaní prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany je zohľadniť všetky možnosti súdneho rozhodnutia a tomu prispôbiť aj procesnú stratégiu predkladania skutkových tvrdení, dôkazov a právnej argumentácie. Pokiaľ teda dovolateľ namieta prekvapivosť rozhodnutia a odoprenie možnosti sa vyjadriť k rozhodnutiu odvolacieho súdu o náhrade trov konania, najvyšší súd konštatuje, že namietaný stav je výlučne výsledkom jeho nedostatočnej procesnej aktivity. Dovolacie konanie pred najvyšším súdom nie je priestorom pre predkladanie nových prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany (§ 435 a § 442 CSP).

40. Najvyšší súd podotýka, že nie je relevantná ani námietka dovolateľa, že sa odvolací súd nezaoberal špecificky nárokom na náhradu trov dovolacieho konania v odvolacom konaní vedenom na krajskom súde pod sp. zn. 26Cob/40/2012. Podľa dovolacieho súdu nebol dôvod sa špecificky týmto odvolacím konaním zaoberať, nakoľko v súlade s predchádzajúcou právnou úpravou (§ 224 ods. 2 OSP), ako aj v súlade s platnou právnou úpravou (§ 396 ods. 3 CSP), odvolací súd správne o nároku na náhradu trov konania v spomínanom zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu č. k. 26Cob/40/2012-474, nerozhodol.

41. V sporových konaniach sa ohľadom náhrady trov konania v zmysle ustanovenia § 255 ods. 1 CSP uplatňuje tzv. zásada úspechu, t.j. strane, ktorá mala vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov proti

neúspešnej strane. Úspech vo veci sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku rozhodnutia, ktorým sa vo veci rozhodlo. U žalobcu ide o plný úspech vo veci vtedy, ak sa výrok meritorneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom t.j., ak sa jeho žalobe vyhovel v plnom rozsahu.

42. Ak strana nemá plný úspech vo veci, vždy má čiastočný úspech vo veci, t.j. každá strana (žalobca aj žalovaný) je sčasti úspešná a sčasti neúspešná. Vo všeobecnosti platí, že ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 8Sžo/215/2010 zo dňa 22. júna 2011). Súd pri rozhodovaní o trovách konania podľa § 255 ods. 2 CSP preto určuje pomer úspechu a neúspechu strán sporu.

43. Dovolací súd pripomína, že v rozhodnutí o nároku na náhradu trov konania, v ktorom sa určuje pomer úspechu strany vo veci (§ 255 CSP), sa zohľadňuje celkový úspech strany sporu v rozsahu vymedzenom podanou žalobou. Čiastočné vyhovenie námietkam strany sporu v jednom z odvolacích konaní spôsobujúce vydanie zrušujúceho rozhodnutia vo vzťahu k rozsudku súdu prvej inštancie nemá vplyv na konečný výrok súdu o náhrade trov konania, nakoľko pre tento obligatórny výrok súdu je rozhodujúci výlučne celkový úspech alebo neúspech strany sporu na podklade predmetu konania vymedzeného podanou žalobou. Nie je preto vadou tohto konania, že odvolací súd sa nezaoberal pri výroku o náhrade trov konania odvolacím konaním vedeným na krajskom súde pod sp. zn. 26Cob/40/2012.

44. Dovolací súd pre úplnosť dáva do pozornosti, že rozsah a konkretizácia úkonov, za ktoré bude v konečnom dôsledku priznaná náhrada trov, teda v akej konkrétne výške bude náhrada trov priznaná, bude ešte predmetom rozhodovania súdu. Napadnutý výrok o nároku na náhradu trov konania sa týka len priznania nároku na náhradu všetkých účelne vynaložených trov na uplatnenie, či bránenie práva, bez ich konkretizácie. Konkrétnu výšku, špecifikáciu úkonov, za ktoré sa náhrada priznáva, či výdavkov na trovy oprávnenej strany sporu, súd určí až v samostatnom uznesení vydaným vyšším súdnym úradníkom podľa § 262 ods. 2 a § 263 ods. 1 CSP.

45. Najvyšší súd sumarizuje, že po preskúmaní veci nemožno konštatovať, že by procesný postup, ktorý viedol k vydaniu napadnutého doplnacieho rozsudku, nespĺňal atribúty garantujúce právo na spravodlivý proces. Doplnací rozsudok predovšetkým nemožno považovať za nelogické, svojvoľné, alebo prekvapivé rozhodnutie, t.j. nemožno ho považovať za rozhodnutie zmätočné. Z tohto dôvodu je podľa najvyššieho súdu s prihliadnutím na dovolateľom uplatnené dovolacie námietky zjavné, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) nie je daná a dovolanie je potrebné odmietnuť podľa § 447 písm. c) CSP.

46. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalovaný mal v dovolacom konaní plný úspech, avšak z dôvodu, že si trovy konania neuplatnil, súd mu ich nepriznal. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd ďalej neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

47. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.